



חוברת עבודה

לשון

כיתה ה'

תוכן העניינים

2	מבוא
3	פרק 1: הבניינים של הפועל
8	פרק 2: צירופי סמיכות
13	פרק 3: מילות יחס ונטייתן
18	פרק 4: נושא ונשוא
24	פרק 5: מילות קישור וקשרים לוגיים
29	פרק 6: טקסט טיעוני: עמדה ונימוקים
34	פרק 7: נרדפות, הפכים וביטויים
39	חזרה – מה למדנו?
41	תשובות

מבוא

שלום לתלמידות ולתלמידי כיתה ה'!

השנה נעמיק בלשון: נכיר את הבניינים של הפועל, נלמד צירופי סמיכות ומילות יחס בנטייה, נבחין בין נושא לנשוא, נשתמש במילות קישור מדויקות, נכתוב טקסט טיעוני ונעשיר את אוצר המילים במילים נרדפות, בהפכים וביטויים.

כל פרק פותח בהסבר עם דוגמאות ובכלל «זכרו!», ואחריו תרגילים מגוונים. בסוף החוברת – פרק חזרה, תעודת סיום ודפי תשובות לבדיקה עצמית.

עבדו בקצב שלכם, קראו כל הוראה עד הסוף – ובהצלחה!

הבניינים של הפועל

פרק 1

מהו בניין?

בניין הוא תבנית שהשורש נכנס אליה כדי ליצור פועל. בעברית יש שבעה בניינים, ואותו שורש יכול להופיע בכמה מהם, בכל פעם עם משמעות קצת אחרת.

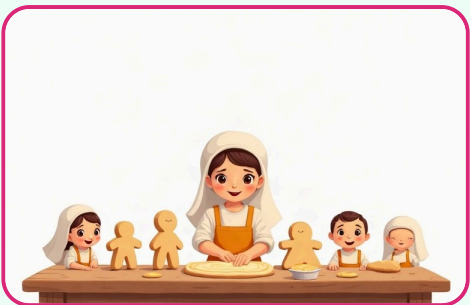
שורש אחד (כ־ת־ב) בכמה בניינים:

התכתב

הכתיב

נכתב

כתב



איך מזהים את הבניין?

1. מעבירים את הפועל לזמן עבר.
2. משנים אותו לגוף «הוא».
3. משווים לצורה שבטבלה.

בניין	דוגמה (עבר, גוף «הוא»)
פעל (קל)	שמר
נפעל	נשמר
פיעל	סיפר
הפעיל	הדליק
התפעל	התלבש

מה הבניין מוסיף למשמעות?

בניין	משמעות (לרוב)	דוגמה
נפעל	פעולה שנעשית לנושא	הדלת נסגרה.
הפעיל	גרימה: גורם שמשוהו יקרה	הוא הדליק את האור.
התפעל	פעולה שעושים לעצמנו או זה לזה	התלבש, התכתבו

זכרו! כדי לזהות בניין – מעבירים את הפועל לעבר, גוף «הוא»: שומרת ← שמר (פעל), מתלבשים ← התלבש (התפעל).

דוגמה פתורה: הפועל «מתלבשים» הוא בבניין ____.

- מעבירים לעבר, גוף «הוא»: התלבש.
- הצורה «התלבש» מופיעה בטבלה בשורה של התפעל.

התשובה: התפעל

1 מיינו את הפעלים לפי הבניין (בדקו בעבר, «הוא»).

נרדם | התקלח | הסביר | שיחק | נכנס | הזמין | התחיל | קיבל

נפעל	פיעל	הפעיל	התפעל

2 השלימו פעלים מאותו שורש בבניינים שונים (עבר, «הוא»).

שורש	פעל	נפעל	התפעל
ר־ח־ץ			
ל־ב־ש		—	

3 נכון או לא נכון?

- א.** בבניין נפעל הנושא בדרך כלל מקבל את הפעולה. נכון / לא נכון
- ב.** «הלביש» ו«התלבש» הם פעלים מאותו בניין. נכון / לא נכון
- ג.** «מסדרת» היא בבניין פיעל. נכון / לא נכון

4 הסבירו במילים שלכם את ההבדל בין «רחץ» ל«התרחץ».

5 השלימו פעלים מאותו שורש (עבר, «הוא»). במקום שיש קו – אין פועל כזה.

שורש	פעל (קל)	נפעל	הפעיל
שִׁמַּעַ			
זִכֵּר			
רִאִיה			
שִׁאֵר	—		

6 העבירו כל פועל לעבר, גוף «הוא», ומיינו לפי הבניין.

מצטלמים | ניגנה | נשארנו | תקשיב | רוקדת | התרגשו | יבקר | נזכרתי

פעל (קל)	נפעל	פיעל	הפעיל	התפעל

7 בחרו את התשובה הנכונה.

א. איזה פועל מציין גרימה?

○ צחק ○ הצחיק ○ צוחק

ב. איזה פועל מציין פעולה הדדית (זה עם זה)?

○ כתבו ○ הכתיבו ○ התכתבו

ג. «החנות ___ בשמונה בערב.»

○ סוגרת ○ נסגרת ○ מסגירה

8 השלימו פועל מן המחסן (פועל אחד מיותר).

פגשה | נפגשו | הפגישה | התרגש | ריגש | נרגש

א. יעל _____ את חברתה בתחנה.

ב. יעל ורוני _____ בתחנה.

ג. המורה _____ בין שתי התלמידות החדשות.

ד. סבא _____ מאוד כשראה את הנכדים.

ה. הסרט _____ את כל הצופים.

9 מצאו בכל משפט את הפועל, כתבו את הבניין ואת המשמעות (גרימה, סביל, הדדיות).

א. המאמן הריץ את השחקנים סביב המגרש.

ב. השחקנים רצו סביב המגרש.

ג. המכתב נשלח בדואר.

ד. הילדים התחבקו בסוף הטיול.

ה. הגננת הלבישה את הבובה.

10 התאימו כל פועל למשמעות שלו.

טור ב

טור א

לבש בגדים בעצמו ☐

1. הרקיד

מישהו כתב אותו ☐

2. התכתבו

כתבו זה לזה ☐

3. נכתב

שם בגדים על מישהו אחר ☐

4. התלבש

גרם למישהו לרקוד ☐

5. הלביש

יום הספורט*

1 | ביום חמישי התקיים בבית הספר יום ספורט.

2 | כבר בשעה שמונה התאספו כל התלמידים בחצר.

3 | המורה לחינוך גופני הסבירה את חוקי התחרויות.

4 | קבוצת הכיתה שלנו ניצחה בריצת השליחים, ואחר כך ישבה בצל.

11 מיינו את הפעלים מן הקטע «יום הספורט» לפי הבניין.

התקיים	התאספו	הסבירה	ניצחה	ישבה	חילקה	נפרדנו
פעל (קל)	נפעל	פיעל	הפעיל	התפעל		

12 כתבו קטע קצר (3-4 משפטים) על מסיבת סוף שנה. השתמשו בפועל אחד מכל בניין וכתבו בסוגריים את שם הבניין.

מקום לכתיבה, לסיכום אישי ולתרגול נוסף

צירופי סמיכות

פרק 2

מהו צירוף סמיכות?

שני שמות צמודים שיחד יש להם משמעות אחת, כמו מילה אחת. המילה השנייה (הסומך) מפרטת את המילה הראשונה (הנסמך).



צירוף	נסמך (מילה ראשונה)	סומך (מילה שנייה)
בית ספר	בית	ספר
עוגת שוקולד	עוגת	שוקולד
תחנת אוטובוס	תחנת	אוטובוס

לפעמים הנסמך משנה צורה

כשהרבים מסתיים ב־ות, הנסמך לא משתנה: שולחנות האוכל, עוגות השוקולד.

השינוי	מילה רגילה	בצירוף
ה־ בסוף הופכת ל־ת	עוגה	עוגת גבינה
ים רבים הופכת ל־י	ילדים	ילדי הכיתה

ה' הידיעה ושם התואר

- ה' הידיעה באה רק לפני המילה השנייה: בית הספר, חדר האוכל.
- שם התואר בא אחרי כל הצירוף ומתאים למילה הראשונה: עוגת שוקולד טעימה. בצירוף מיוחד גם שם התואר מיוחד: בית הספר החדש.

לא נכון	נכון
הבית ספר	בית הספר

זכרו! לא אומרים «הבית ספר» – ה' הידיעה עוברת לסומך: «בית הספר».

דוגמה פתורה: «שמלה» + «כלה» = ____ כלה.

1. «שמלה» מסתיימת ב־ה.

2. בצירוף ה־ה הופכת ל־ת: שמלת.

התשובה: שמלת

1 התאימו נסמך לסומך ויצרו צירוף.

טור א

1. כוס

2. תחנת

3. גן

4. שמן

5. ארון

טור ב

☐ רכבת

☐ זית

☐ בגדים

☐ חיות

☐ מים

2 פרקו את הצירוף לשתי מילים (צורת היסוד).

מילה 2	מילה 1	צירוף
		ארוחת בוקר
		ילדי השכונה
		שמחת חג

3 השלימו שם תואר מתאים בצורה הנכונה.

א. בית ספר _____ (גדול).

ב. מכונת כביסה _____ (חדש).

ג. ספרי לימוד _____ (כבד).

4 נכון או לא נכון?

נכון / לא נכון

א. ב«כדור הרגל» ה' הידיעה באה לפני המילה השנייה.

נכון / לא נכון

ב. שם התואר בצירוף מתאים למילה השנייה (הסומך).

5. התאימו כל צירוף סמיכות לפירוש שלו.

טור א

טור ב

1. עוגת גבינה

☐ כוס שיש בה תה

2. כוס תה

☐ עוגה שעשויה מגבינה

3. מגרש כדורגל

☐ מגרש שמשחקים בו כדורגל

4. תיק גב

☐ תיק שנושאים על הגב

5. מברשת שיניים

☐ מברשת שמנקים בה את השיניים

6. השלימו סומך מתאים מן המחסן.

חורף | רופא | מים | אוכל | לילה

א. בערב לבשתי מעיל _____ חם.

ב. קבענו תור אצל _____ המשפחה.

ג. הכלב שתה מקערת ה _____.

ד. בחדר ה _____ ישבנו לארוחת ערב.

ה. בטיול ראינו את שמי ה _____ מלאים כוכבים.

7. בחרו את התשובה הנכונה.

א. מהו הצירוף המיוזע הנכון?

○ הכדור רגל ○ כדור הרגל ○ הכדור הרגל

ב. מהו הרבים של «שמלת ערב»?

○ שמלות ערבים ○ שמלות ערב ○ שמלת ערבים

ג. איזה צירוף כתוב נכון?

○ ארוחת צוהריים טעים ○ ארוחת צוהריים טעימה ○ ארוחה צוהריים טעימה

8 כתבו כל צירוף במיודע (עם ה' הידיעה) וברבים.

צירוף	מיודע	ברבים
תחנת רכבת		
כובע צמר		
חדר מורים		
עוגת יום הולדת		

9 מיינו: האם הנסמך שינה את צורתו?

שמלת כלה | ספר טבע | בגדיים | שולחנות עבודה | עוגת שמרים | חדר מדרגות | מורי בית הספר | כוסות קפה

הנסמך לא שינה צורה	הנסמך שינה צורה

* סיור במוזיאון המדע

- 1 | בשבוע שעבר יצאו תלמידי הכיתה שלנו לסיור במוזיאון המדע.
- 2 | בכניסה קיבל כל תלמיד כרטיס כניסה ומפת אולמות.
- 3 | באולם הראשון ראינו מכונת קיטור ישנה ושעון שמש עתיק.
- 4 | באולם החלל צפינו בתמונות של הירח ושל כוכבי לכת.
- 5 | בסוף הסיור ישבנו בחדר האוכל ואכלנו כריכי גבינה.

* נכתב על ידי אלון ששון, 2023.

10 לפי הקטע «סיוור במוזיאון המדע»: כתבו את הנסמך, את הסומך ואת צורת היסוד של הנסמך.

צורת היסוד של הנסמך	סומך	נסמך	צירוף מן הקטע
			מפת אולמות
			מכונת קיטור
			כוכבי לכת
			כריכי גבינה
			אולם החלל

11 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

- א.** בצירוף «בית הספר הגדול» שם התואר מתאר את «בית».
- ב.** בצירוף «בגדי ים» הנסמך הוא «ים».
- ג.** ברבים, «כרטיס טיסה» הופך ל«כרטיסי טיסות».
- ד.** «עוגת» היא צורת הנסמך של «עוגה».

12 כתבו פסקה קצרה (3-4 משפטים) על המקום האהוב עליכם בבית הספר. שלבו לפחות ארבעה צירופי סמיכות, ולאחד מהם הוסיפו שם תואר.

מקום לכתיבה, לסיכום אישי ולתרגול נוסף

מילות יחס ונטייתן

פרק 3



מהי מילת יחס?

מילה קטנה שמקשרת בין מילים במשפט ומראה מה הקשר ביניהן: של מי, איפה, לאן, עם מי.

דוגמאות למילות יחס:

של עם אל על אצל בשביל

נטייה: מילת יחס + כינוי גוף

לא אומרים «של אני» אלא «שלי».

גוף	של	עם	ל-
אני	שלי	איתי	לי
אתה	שלך	איתך	לך
הוא	שלו	איתו	לו
היא	שלה	איתה	לה
אנחנו	שלנו	איתנו	לנו

«את» ו«אותו»

1. «את» באה לפני מושא ישיר מיוחד: ראיתי את דנה.
2. בנטייה: אותי, אותך, אותו, אותה, אותנו, אתכם, אותם.
3. לא להתבלבל: איתו = עם + הוא, אותו = את + הוא.

דוגמאות:

הלכתי איתו לפארק. פגשתי אותו בפארק.

זכרו! «איתו» (עם + הוא) שונה מ«אותו» (את + הוא): הלכתי איתו לפארק / פגשתי אותו בפארק.

דוגמה פתורה: אחי בא ____ לחוג. (עם + אני)

1. מחפשים בטבלה את השורה «אני» ואת העמודה «עם».

2. הצורה היא «איתי».

התשובה: איתי

1 מצאו את מילות היחס הנוטות וכתבו מאיזו מילת יחס ובאיזה גוף.

א. אימא קנתה לי ספר.

ב. החברים שלכם הגיעו.

ג. ישבנו אצלה עד הערב.

2 השלימו את נטיית «את».

גוף	את
אני	
את	
היא	
אתם	
הן	

3 השלימו מילת יחס מתאימה מן המחסן.

על	אל	מ־	ליד
----	----	----	-----

א. הספר מונח _____ השולחן.

ב. הלכנו _____ הים.

ג. קיבלתי מכתב _____ סבא.

ד. החתול ישן _____ התנור.

4 כתבו שלושה משפטים על חבר או חברה. השתמשו ב«איתו/איתה», «אותו/אותה» ו«שלו/שלה».

5 השלימו את נטיית «על» ו«מן».

גוף	על	מן
אני		
אתה		
היא		
אנחנו		
הם		

6 השלימו מילת יחס נוטה מן המחסן (מילה אחת מיותרת).

ממך	בשבילה	עליו	בו	לפנינו	אחריי
-----	--------	------	----	--------	-------

א. ביקשתי _____ להחזיר לי את הספר.

ב. דנה חולה, לכן קניתי _____ פרחים.

ג. הכלב שלנו חכם, אפשר לסמוך _____.

ד. זה העט החדש שלי, אני כותב _____ כל יום.

ה. עמדנו בתור, והיו _____ עוד עשרה אנשים.

7 בחרו את הצורה הנכונה.

א. המורה כעסה _____. (על + הם)

○ עליהם ○ אליהם ○ עלהם

ב. הספר הזה _____. (של + אתו)

○ שלכם ○ שלכן ○ שלהן

ג. שמעתי ____ סיפור מצחיק. (מן + היא)

○ ממנה ○ מהנה ○ ממנו

8 מצאו בכל משפט את מילת היחס הנוטה וכתבו ממה היא בנויה.

א. סבא סיפר עלינו לכל השכנים.

ב. קיבלנו מכם הזמנה לחתונה.

ג. אל תדאגי, אני חושב עלייך.

ד. השכנים הכינו בשבילנו סוכה.

ה. המורה בטוחה בהם.

מכתב מהקייטנה*

1 | שלום אימא ואבא,

2 | אני מרגישה טוב בקייטנה. המדריכה שלנו נחמדה מאוד, וכל יום אנחנו משחקים איתה במגרש.

4 | יש לי חברה חדשה בשם מאיה. אני ישנה לידה בחדר, ואנחנו מספרות זו לזו סודות.

5 | אתמול קיבלתי מכם חבילה עם עוגיות, וחילקתי מהן לכל הבנות.

6 | אני מתגעגעת אליכם ומחכה לראות אתכם בשבוע הבא. נשיקות, תמר

* נכתב על ידי אסף כהן-שגיא, 2022.

9 לפי «מכתב מהקייטנה»: כתבו ממה בנויה כל מילת יחס נוטה.

הגוף	מילת היחס	מילה מן המכתב
		איתה
		לידה
		מכם
		מהן
		אליכם
		אתכם

10 מיינו את מילות היחס הנוטות לפי הגוף.

עליי	לו	איתנו	אצלם	בי	בשבילו	עלינו	מהם
------	----	-------	------	----	--------	-------	-----

אני	הוא	אנחנו	הם

11 כדי לא לחזור על השם, השלימו מילת יחס נוטה.

- א.** ראיתי את רוני ואמרתי _____ שלום.
- ב.** הבנות הגיעו, וישבתי _____ בהפסקה.
- ג.** סבתא שמרה את הספר הישן, כי אמה נתנה _____ לה.
- ד.** אתם חברים טובים, ואני גאה _____.

12 כתבו הודעה קצרה (3-4 משפטים) לחבר או לחברה שחלו. השתמשו בארבע מילות

יחס נוטות שונות לפחות ומתחו קו מתחתן.

מקום לכתיבה, לסיכום אישי ולתרגול נוסף

נושא ונשוא פרק 4

הנושא והנשוא



חלק במשפט	שאלה שעוזרת	במשפט «הילדים שיחקו בחצר»
נשוא	מה עשה? מה קרה?	שיחקו
נושא	מי? מה? (שואלים על הנשוא)	הילדים

המשפט מסומן:

נושא נשוא
הילדים שיחקו בחצר.

איך מוצאים?

1. מוצאים קודם את הנשוא: מה קרה?
2. שואלים «מי?» או «מה?» על הנשוא, והתשובה היא הנושא.
3. הנושא לא תמיד בא ראשון: בבוקר קמה הילדה – הנושא הוא «הילדה».

התאמה

הנשוא מתאים לנושא במין, במספר ובגוף.

דוגמאות להתאמה:

נושא נשוא הילדים רצו • נושא נשוא הציפורים עפות • נושא נשוא הילדה רצה

נשוא שאינו פועל

לפעמים הנשוא הוא שם תואר או שם עצם.

דוגמאות:

נשוא נשוא
אבא שלי רופא (נשוא שם עצם)

נשוא נשוא
הים כחול (נשוא שם תואר)

זכרו! מוצאים קודם את הנשוא (מה קרה?), ואז שואלים «מי?» – והתשובה היא הנושא. הנושא לא תמיד בא ראשון: «בבוקר קמה הילדה» – הנושא: הילדה.

דוגמה פתורה: במשפט «בערב חזרו הדייגים» הנושא הוא ____.

1. מוצאים את הנשוא: מה קרה? חזרו.

2. שואלים: מי חזרו? הדייגים.

התשובה: הדייגים: בערב **חזרו** **הדייגים**.

1 מתחו קו מעל הנושא ומעל הנשוא, וכתבו מעל כל קו «נושא» או «נשוא».

א. הים היה סוער.

ב. הילדים בנו ארמון בחול.

ג. בחורף נודדות הציפורים.

2 שנו את הנושא לרבים ושנו גם את הנשוא.

א. הילד רץ. ← הילדים _____.

ב. החתולה ישנה. ← החתולות _____.

ג. העץ ירוק. ← העצים _____.

3 נכון או לא נכון?

נכון / לא נכון

א. הנושא תמיד בא בתחילת המשפט.

נכון / לא נכון

ב. במשפט «הסרט מצחיק» הנושא הוא שם תואר.

4 כתבו שלושה משפטים: אחד עם נשוא פועל, אחד עם נשוא שם תואר ואחד עם נשוא שם עצם.

5 מהו הנשוא?

א. «הכלבה הקטנה שלנו ישנה על הספה.»

○ הכלבה ○ ישנה ○ הספה

ב. «הסבתא של מיכל טבחית מצוינת.»

○ הסבתא ○ מיכל ○ טבחית

ג. «מעל ההר הופיע ירח מלא.»

○ ההר ○ הופיע ○ ירח

6 שנו את הנושא כמו שכתוב, ושנו גם את הנשוא. כתבו את המשפט החדש.

משפט	נושא חדש	המשפט החדש
הילד שותה מים.	הילדות	
אני אוכל תפוח.	אנחנו	
החתול שמח.	החתולה	
הוא הלך לים.	את	
התלמידה חכמה.	התלמידים	

7 מצאו בכל משפט את הנושא ואת הנשוא: מתחו קו מעל כל אחד מהם, וכתבו מעל הקו «נושא» או «נשוא».

א. הילדים מהכיתה שלנו זכו בתחרות.

ב. בסוף השבוע ביקרו אצלנו הדודים מאילת.

ג. האוויר בהרים צלול.

ד. השכנה שלנו אחות בבית חולים.

ה. אתמול בערב נשמעו רעמים חזקים.

8 השלימו נשוא (שם תואר) בצורה הנכונה.

א. הבגדים _____ (רטוב).

ב. המים בבריכה _____ (קר).

ג. הדלתות _____ (פתוח).

ד. השמלה _____ (יפה).

ה. האגם _____ (שקט).

*** החתולה שחזרה**

- 1 | לפני שבוע נעלמה החתולה של משפחת לוי.
- 2 | כל הילדים בשכונה חיפשו אותה בחצרות ובגינות.
- 3 | אחרי שלושה ימים נשמעה פתאום יללה חלשה מתוך מחסן ישן.
- 4 | השכן פתח את הדלת, ומבפנים קפצה החתולה.
- 5 | היא הייתה רעבה מאוד, אבל בריאה.
- 6 | מאז כל המשפחה שומרת עליה היטב.

* נכתב על ידי רחלי עמרני, 2015. מתוך הקובץ «חלונות קטנים».

9 לפי הקטע «החתולה שחזרה»: כתבו את הנושא ואת הנושא.

משפט מן הקטע	נושא	נושא
לפני שבוע נעלמה החתולה של משפחת לוי.		
כל הילדים בשכונה חיפשו אותה.		
אחרי שלושה ימים נשמעה יללה חלשה.		
מבפנים קפצה החתולה.		
היא הייתה רעבה מאוד.		
כל המשפחה שומרת עליה היטב.		

10 מיינו את המשפטים: התאמה נכונה או שגיאת התאמה?

הילדות שרות.	הספרים מונח על המדף.	העוגה טעימה.	אתה הלכת לחוג.
הבנים רצה מהר.	אנחנו שמחים.		

התאמה נכונה	שגיאת התאמה

11 בכל משפט יש שגיאת התאמה. כתבו את המשפט מתוקן.

א. הציפורים עף מעל הים.

ב. אחותי הגדולה נסע לטיול.

ג. בגינה גדל עצים גבוהים.

ד. אתם אכלנו ארוחת ערב.

ה. התפוחים האלה מתוק.

12

הנשוא, ובמשפט אחד הנשוא יהיה שם תואר. מתחו קו מתחת לנושאים.



מילות קישור וקשרים לוגיים

פרק 5



מילות קישור לפי סוג הקשר

קשר	שאלה	מילות קישור
סיבה	למה זה קרה?	כי, מפני ש, בגלל ש, משום ש
תוצאה	מה קרה בעקבות זה?	לכן, לפיכך, על כן
ניגוד	מה הפוך או מפתיע?	אבל, אך, אולם, לעומת זאת, למרות ש
תכלית	בשביל מה?	כדי ל-, כדי ש, על מנת ל-
תנאי	מה צריך לקרות קודם?	אם... אז, במקרה ש

איך בוחרים מילת קישור?

- קוראים את שני חלקי המשפט.
- שואלים מה הקשר ביניהם.
- בוחרים מילה מהשורה המתאימה בטבלה.

«בגלל» או «בגלל ש»?

- «בגלל» באה לפני שם עצם: בגלל הגשם.
- «בגלל ש» באה לפני משפט: בגלל שירד גשם.

זכרו! «בגלל» באה לפני שם עצם (בגלל הגשם), «בגלל ש» באה לפני משפט (בגלל שירד גשם).

 **דוגמה פתורה:** התאמנו כל יום, __ __ ניצחנו במשחק. (תוצאה)

1. הניצחון בא בעקבות האימונים: זו תוצאה.

2. בוחרים מהשורה «תוצאה»: לכן.

התשובה: לכן

1 מיינו את מילות הקישור לפי הקשר.

כי | לכן | אולם | כדי ש | מפני ש | על כן | אך | על מנת ל-

סיבה	תוצאה	ניגוד	תכלית

2 «בגלל» או «בגלל ש»?

א. לא יצאנו _____ הסערה.

ב. לא יצאנו _____ הייתה סערה.

ג. הוא איחר _____ הפקק.

3 השלימו כל משפט בדרך משלכם: «כדי ש...», «אם...», «למרות ש...».

4 נכון או לא נכון?

א. «לפיכך» מבטאת תוצאה.

ב. «אף על פי ש» מבטאת סיבה.

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

5 כתבו מילת קישור נוספת שמבטאת את אותו קשר.

קשר	מילת קישור	מילה נוספת מאותו סוג
סיבה	כי	
תוצאה	לכן	
ניגוד	אבל	
תכלית	כדי ל-	
תנאי	אם	

6 איזה קשר מבטא המשפט?

א. «נשמור על הגינה נקייה, כדי שכולם ייהנו ממנה.»

○ תכלית ○ סיבה ○ תנאי

ב. «למרות שהסרט היה ארוך, לא השתעממנו.»

○ תוצאה ○ ניגוד ○ סיבה

ג. «במקרה שהטיול יבוטל, נודיע לכם.»

○ תנאי ○ תכלית ○ ניגוד

7 השלימו מילת קישור לפי הקשר שבסוגריים.

א. יואב לא אכל, _____ הוא לא היה רעב. (סיבה)

ב. המוזיאון היה סגור, _____ חזרנו הביתה. (תוצאה)

ג. אחי אוהב לקום מוקדם, _____ אני אוהבת לישון. (ניגוד)

ד. סגרנו את החלון _____ שהחתול לא יברח. (תכלית)

ה. _____ יהיה מזג אוויר נאה, נצא לפיקניק. (תנאי)

8 מצאו בכל משפט את מילת הקישור וכתבו איזה קשר היא מבטאת.

א. ההצגה התחילה באיחור, משום שהשחקן הראשי נתקע בפקק.

ב. החנות הייתה מלאה, לפיכך חיכינו בחוץ.

ג. השיר קצר, אולם קשה לזכור אותו.

ד. נלמד יחד על מנת להצליח במבחן.

ה. אם תשקה את העציץ, הוא יפרח.

האם כדאי לגדל כלב?*

- 1 | משפחות רבות מתלבטות אם לגדל כלב בבית.
- 2 | כלב הוא חבר נאמן, ולכן ילדים רבים מרגישים איתו בטוחים ושמחים.
- 3 | צריך לטייל איתו כמה פעמים ביום, כדי שיהיה בריא.
- 4 | אבל גידול כלב דורש זמן רב, וגם כסף לאוכל ולטיפול אצל וטרינר.
- 5 | אם המשפחה מוכנה להשקיע, כלב יכול להביא לבית הרבה שמחה.
- 6 | למרות שזה לא קל, אני חושבת שכדאי לנסות.

* נכתב על ידי אבירם גולן-רז, 2023. מתוך: אתר «מבט צעיר».

9 לפי הקטע «האם כדאי לגדל כלב?»: כתבו איזה קשר מבטאת כל מילת קישור.

הקשר	מילת קישור מן הקטע
	ולכן
	כדי ש
	אבל
	אם
	למרות ש

10 לפי הקטע: כתבו נימוק אחד בעד גידול כלב ונימוק אחד נגד. ליד כל נימוק כתבו את מילת הקישור שמופיעה בו.

11 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

א. במשפט «הלכתי לישון מוקדם, כי הייתי עייף» העייפות היא התוצאה.

ב. אפשר להחליף «אך» ב«אולם» בלי לשנות את הקשר.

ג. «על מנת ל-» ו«כדי ל-» מבטאות תכלית.

ד. המשפט «התאמת הרבה, לכן הפסדתי» הגיוני.

12 כתבו מכתב קצר (3-4 משפטים) למנהלת ובו בקשה לפתוח את הספרייה בהפסקות.

השתמשו בקשר של סיבה, של תכלית ושל תנאי, ומתחו קו מתחת למילות הקישור.

מקום לכתובה, לסיכום אישי ולתרגול נוסף

טקסט טיעוני: עמדה ונימוקים

פרק 6



מהו טקסט טיעוני?

הכותב מציג עמדה בשאלה שיש עליה כמה דעות, ומנסה לשכנע את הקוראים בעזרת נימוקים, דוגמאות ועובדות.

איפה פוגשים טקסט טיעוני?

מאמר דעה בעיתון בית הספר

מכתב למנהלת

המבנה

נימוק טוב עונה על השאלה «למה?» ומוסיף הסבר או דוגמה. «כי זה כיף» לא מספיק.

חלק	מה כותבים בו	מילים שעוזרות
פתיחה	הנושא והעמדה	לדעתי, אני סבור/ה ש
גוף	2-3 נימוקים, לכל אחד הסבר או דוגמה	ראשית, שנית, יתרה מזאת
סיום	חזרה על העמדה והמלצה	לסיכום

עובדה או דעה?

סוג	איך מזהים	דוגמה
עובדה	אפשר לבדוק ולהוכיח	בכיתה יש 30 תלמידים.
דעה	מה שמישהו חושב או מרגיש	הכיתה שלנו הכי נעימה.

זכרו! נימוק טוב עונה על השאלה «למה?» ומוסיף הסבר או דוגמה. לא מספיק לכתוב «כי זה כיף».

דוגמה פתורה: הצירוף «יתרה מזאת» מוסיף עוד _____. (נימוק / סיום)

1. מחפשים את «יתרה מזאת» בטבלת המבנה.

2. הוא בשורה של הגוף, החלק של הנימוקים.

התשובה: נימוק

1 איזה משפט הוא נימוק טוב לעמדה «צריך גינה בבית הספר»?

א.

○ כי גינות יפות

○ כי בגינה לומדים על צמחים בדרך מעשית, וזה מחזק את לימודי המדעים

○ כי כולם רוצים

2 תכננו טקסט טיעוני בנושא: «האם כדאי ללבוש תלבושת אחידה?»

מה כותבים?	חלק
	פתיחה ועמדה
	נימוק 1 + הסבר
	נימוק 2 + הסבר
	סיום

3 כתבו טקסט טיעוני קצר (4-5 משפטים) לפי התכנון שלכם.

4 העמדה: «צריך פינת מחזור בכל כיתה». מיינו: נימוק משכנע או נימוק חלש?

מחזור חוסך בחומרי גלם ושומר על הטבע | כי זה נחמד
פינה כזו מלמדת להפריד פסולת כל יום | כי כולם עושים את זה
כך פחות פסולת מגיעה לאתרי הטמנה | כי אני רוצה

נימוק משכנע	נימוק חלש

5 קבעו את התפקיד של כל משפט: עמדה, נימוק, דוגמה או סיום.

א. אני סבור שכדאי לפתוח חוג שחמט בבית הספר.

ב. שחמט מפתח חשיבה ותכנון.

ג. למשל, שחקן צריך לחשוב כמה צעדים קדימה.

ד. יתרה מזאת, המשחק מלמד לקבל הפסד בכבוד.

ה. לסיכום, חוג שחמט יועיל לתלמידים רבים.

האם לבטל שיעורי בית לסוף השבוע?*

1 | בבתי ספר רבים התלמידים מקבלים שיעורי בית גם לסוף השבוע. לדעתי, כדאי לוותר עליהם.

3 | ראשית, סוף השבוע הוא זמן למשפחה. כשהילדים פנויים, הם יכולים לטייל עם ההורים, לבקר את סבא וסבתא ולשוחח בנחת.

5 | שנית, מנוחה חשובה ללמידה. תלמיד שנח היטב חוזר ביום ראשון רענן ומוכן לשיעורים.

6 | יש הטוענים ששיעורי בית עוזרים לזכור את החומר. זה נכון, אבל אפשר לתרגל במהלך השבוע ולהשאיר את סוף השבוע למנוחה.

8 | לסיכום, ביטול שיעורי הבית לסוף השבוע ייטיב עם התלמידים ועם המשפחות, ולכן אני ממליצה לנסות זאת כבר החודש.

* נכתב על ידי גלעד יפרח, 2020. מתוך: «בין השורות» – כתב עת לחינוך.

6 לפי הטקסט: העתיקו את המילה שמסמנת כל חלק.

מה מחפשים?	המילה מן הטקסט
מילה שמסמנת עמדה	
מילה שמסמנת את הנימוק הראשון	
מילה שמסמנת את הנימוק השני	
מילה שמסמנת ניגוד בתשובה לטענה הנגדית	
מילה שמסמנת סיום	

7 נכון או לא נכון לפי הטקסט? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

- א.** הכותבת מציעה לבטל את כל שיעורי הבית.
- ב.** בנימוק השני הכותבת מסבירה שמנוחה עוזרת ללמידה.
- ג.** הכותבת לא מתייחסת לדעה של הצד השני.
- ד.** בסיום הכותבת חוזרת על עמדתה וממליצה מה לעשות.
- נכון / לא נכון
- נכון / לא נכון
- נכון / לא נכון
- נכון / לא נכון

8 ענו לפי הטקסט.

- א.** מה פירוש המילה «פנויים» בפסקה השנייה?
- עסוקים ○ שיש להם זמן ○ עייפים
- ב.** מהי מטרת הטקסט?
- לספר סיפור על משפחה ○ לשכנע את הקוראים בעמדה
- להסביר איך מכינים שיעורי בית

9 האם אתם מסכימים עם הכותבת? כתבו את עמדתכם ונמקו בנימוק אחד שאינו מופיע בטקסט.

10 התאימו לכל נימוק דוגמה שמחזקת אותו.

טור א

טור ב

1. ספורט שומר על הבריאות

☐ בספרים פוגשים מילים חדשות שלא שומעים ביום-יום

2. קריאה מעשירה את השפה

☐ בפרויקט הכיתתי כל תלמיד אחראי על חלק אחר

3. עבודה בקבוצה מלמדת שיתוף

☐ מי שרוכב על אופניים כל יום מחזק את הלב

4. מחזור שומר על הסביבה

☐ בקבוק שממחזרים לא נשאר בטבע שנים רבות

11 לכל עמדה כתבו נימוק והסבר או דוגמה.

עמדה	נימוק	הסבר או דוגמה
כדאי לקרוא ספרים בחופשה		
צריך לשתות מים בהפסקות		
כדאי לקיים טיול כיתתי בכל חודש		

12 כתבו טקסט טיעוני קצר (4 משפטים): «האם כדאי לקיים יום ללא מסכים בכיתה?» כתבו פתיחה עם עמדה, שני נימוקים וסיום.

מקום לכתיבה, לסיכום אישי ולתרגול נוסף

פרק 7 נרדפות, הפכים וביטויים

נרדפות והפכים

מילים נרדפות: צורה שונה ומשמעות קרובה, והן עוזרות לגוון את הכתיבה. הפכים: משמעות הפוכה.



מילה	שמח	יפה	לדבר	גבוה
מילה נרדפת	עליז	נאה	לשוחח	רם
הפך	עצוב	מכוער	לשתוק	נמוך

בודקים שהמילה מתאימה

לא כל מילה נרדפת מתאימה לכל משפט.

דוגמה:

«הים שקט»: אפשר «הים רגוע», אבל לא «הים שותק».

ביטויים וניבים

כמה מילים שיחד יש להן משמעות אחרת מהמשמעות של כל מילה לבד.

פירוש	ביטוי
אחראי ויזם	ראש גדול
מעמיד פנים	עושה את עצמו
בקיצור, בכמה מילים	על קצה המזלג

זכרו! כשמחפשים מילה נרדפת – בודקים שהיא מתאימה למשפט: «הים שקט» – אפשר «רגוע», אבל לא «שותק».

 **דוגמה פתורה:** ההפך של «חזק» הוא ____.

1. שואלים: מה המשמעות ההפוכה ל«חזק»?

2. בודקים במשפט: האריה חזק, העכבר חלש.

התשובה: חלש

1 החליפו את המילה שבסוגריים במילה נרדפת.

א. הילד _____ (רץ מהר) הביתה.

ב. הנוף היה _____ (יפה מאוד).

ג. הם _____ (דיברו) על הטיול.

2 התאימו ביטוי לפירושו.

טור א

1. עשה מהזבוב פיל

2. יש לו לב זהב

3. ירד מהפסים

4. הביא מים לטחנתו של היריב

טור ב

☐ הוא טוב לב

☐ הגזים

☐ יצא משליטה

☐ עזר ליריב בלי כוונה

3 בחרו ביטוי אחד וכתבו משפט שמראה את משמעותו.

4 נכון או לא נכון?

א. «לשוחח» ו«לדבר» הן מילים נרדפות.

ב. ההפך של «ראשון» הוא «שני».

נכון / לא נכון

נכון / לא נכון

5 מיינו את זוגות המילים: נרדפות או הפכים?

חם - לוחט | עולה - יורד | לשמוח - לעלוז | מלא - ריק | אומץ - גבורה |
לזכור - לשכוח

הפכים	נרדפות

6 החליפו את המילים שבסוגריים במילה נרדפת מן המחסן (מילה אחת מיותרת).

מאושרת | מיהר | הביטה | החלטנו | התחיל | עצר

א. אחרי הניצחון הייתה דנה _____ (שמחה מאוד).

ב. האוטובוס עמד לצאת, ולכן אבא _____ (הלך מהר) לתחנה.

ג. סבתא _____ (הסתכלה) בתמונות הישנות.

ד. אחרי ויכוח ארוך _____ (קבענו) לצאת לים.

ה. השיעור _____ (נפתח) בשיר.

7 החליפו את המילה שבטור השני בהפך שלה וכתבו את המשפט החדש.

משפט	המילה להחלפה	המשפט עם ההפך
החדר שלי מסודר.	מסודר	
הדלת פתוחה.	פתוחה	
הקופסה כבדה.	כבדה	
הוא ענה תשובה נכונה.	נכונה	

8 מה פירוש הביטוי?

א. «ראה את הנולד»

○ ראה תינוק ○ חשב מראש על מה שעלול לקרות ○ נולד מחדש

ב. «תפס תנומה»

○ ישן זמן קצר ○ תפס כדור ○ נבהל

ג. «הלך בתלם»

○ חרש שדה ○ נהג לפי הכללים, כמו כולם ○ הלך לאיבוד

יום ראשון של איתי*

- 1 | ביום ראשון קם איתי על צד שמאל, ושום דבר לא מצא חן בעיניו.
- 2 | בהפסקה הוא ישב לבד בפינה, עצוב ושקט.
- 3 | חברו הטוב, עומר, שם לב לכך והציע לו לשחק כדורגל.
- 4 | בהתחלה איתי סירב, אבל עומר לא הרים ידיים.
- 5 | בסוף איתי הסכים, ותוך דקות ספורות כבר צחק ורץ בכל המגרש.
- 6 | כשחזר הביתה, היה שמח ועליז, וסיפר לאימא שהיה לו יום נהדר.

* נכתב על ידי עמית שפירא-לב, 2015.

9 לפי הקטע «יום ראשון של איתי»: מצאו בקטע את המבוקש.

תשובה מן הקטע	מה מחפשים?
	ביטוי שפירושו «היה במצב רוח רע»
	ביטוי שפירושו «הבחין»
	ביטוי שפירושו «לא ויתר»
	מילה נרדפת ל«שמח» (בפסקה האחרונה)
	ההפך של «סירב»
	ההפך של «עצוב»

10 בכל משפט יש מילה שחוזרת פעמיים. כתבו את המשפט מחדש עם מילה נרדפת.

א. הכלב רץ בחצר, ואחר כך רץ ברחוב.

ב. קיבלתי מתנה יפה וכרטיס ברכה יפה.

ג. דיברנו בטלפון, ואחר כך דיברנו בהפסקה.

ד. הבית גדול, והחצר גדולה.

11 התאימו כל ביטוי לפירושו.

טור א

טור ב

1. הרים את האף

☐ בצער, בלי רצון

2. פתח את הלב

☐ כמעט נזכר במילה

3. בעין טובה

☐ התנהג בגאווה ובהתנשאות

4. על קצה הלשון

☐ ברצון טוב, בלי קנאה

5. בלב כבד

☐ סיפר בכנות על רגשותיו

12 כתבו קטע קצר (3-4 משפטים) על טיול. שלבו בו זוג מילים נרדפות, זוג הפכים וביטוי אחד מהעמוד, וכתבו בסוגריים מה כל אחד מהם.

מקום לכתיבה, לסיכום אישי ולתרגול נוסף

חזרה – מה למדנו?

1 זהו את הבניין.

פועל	בניין
נשאר	
הזמינו	
התקשרה	
ביקר	

2 השלימו.

- א. «חדר» + «מורים», מידע: _____ .
- ב. שיחקתי _____ (עם + הם).
- ג. » _____ שהיה מאוחר, המשכנו לשחק. « (ניגוד)

3 כתבו פסקה קצרה שבה אתם מביעים עמדה בנושא שחשוב לכם. השתמשו בשתי מילות קישור ובביטוי אחד.



כל הכבוד!



סיימתי את חוברת העבודה בלשון לכיתה ה'.

חתימת המורה

שם התלמיד/ה

תשובות לחוברת

פרק 1: הבניינים של הפועל

1 מיינו את הפעלים לפי הבניין (בדקו בעבר, «הוא»).

נפעל	פיעל	הפעיל	התפעל
נרדם, נכנס	שיחק, קיבל	הסביר, הזמין, התחיל	התקלח

2 השלימו פעלים מאותו שורש בבניינים שונים (עבר, «הוא»).

שורש	פעל	נפעל	התפעל
ר־ח־ץ	רחץ	נרחץ	התרחץ
ל־ב־ש	לבש	–	התלבש

3 נכון או לא נכון?

- א. בבניין נפעל הנושא בדרך כלל מקבל את הפעולה. **נכון**
- ב. «הלביש» ו«התלבש» הם פעלים מאותו בניין. **לא נכון** – «הלביש» – הפעיל; «התלבש» – התפעל
- ג. «מסדרת» היא בבניין פיעל. **נכון**

4 הסבירו במילים שלכם את ההבדל בין «רחץ» ל«התרחץ».

תשובה אפשרית: «רחץ» – רחץ משהו או מישוהו אחר; «התרחץ» – רחץ את עצמו.

5 השלימו פעלים מאותו שורש (עבר, «הוא»). במקום שיש קו – אין פועל כזה.

שורש	פעל (קל)	נפעל	הפעיל
שִׁמַּע	שמע	נשמע	השמיע
זָכַר	זכר	נזכר	הזכיר
רָאָה	ראה	נראה	הראה
שָׁאֵר	–	נשאר	השאיר

6 העבירו כל פועל לעבר, גוף «הוא», ומיינו לפי הבניין.

פעל (קל)	נפעל	פיעל	הפעיל	התפעל
רוקדת	נשארנו, נזכרתי	ניגנה, יבקר	תקשיב	מצטלמים, התרגשו

7 בחרו את התשובה הנכונה.

א. איזה פועל מציין גרימה?

○ צחק • הצחיק ○ צוחק

ב. איזה פועל מציין פעולה הדדית (זה עם זה)?

○ כתבו ○ הכתיבו • התכתבו

ג. «החנות ___ בשמונה בערב.»

○ סוגרת • נסגרת ○ מסגירה

8 השלימו פועל מן המחסן (פועל אחד מיותר).

א. יעל פגשה את חברתה בתחנה.

ב. יעל ורוני נפגשו בתחנה.

ג. המורה הפגישה בין שתי התלמידות החדשות.

ד. סבא התרגש מאוד כשראה את הנכדים.

ה. הסרט ריגש את כל הצופים.

9 מצאו בכל משפט את הפועל, כתבו את הבניין ואת המשמעות (גרימה, סביל, הדדיות).

א. המאמן הריץ את השחקנים סביב המגרש. ← **הריץ - הפעיל (גרם לשחקנים לרוץ)**

ב. השחקנים רצו סביב המגרש. ← **רצו - פעל (קל) (הם עצמם רצו)**

ג. המכתב נשלח בדואר. ← **נשלח - נפעל (הפעולה נעשתה למכתב)**

ד. הילדים התחבקו בסוף הטיול. ← **התחבקו - התפעל (פעולה הדדית)**

ה. הגננת הלבישה את הבובה. ← **הלבישה - הפעיל (גרמה לבובה להיות לבושה)**

10 התאימו כל פועל למשמעות שלו.

טור א

טור ב

1. הרקיד

4 לבש בגדים בעצמו

2. התכתבו

3 מישהו כתב אותו

3. נכתב

2 כתבו זה לזה

4. התלבש

5 שם בגדים על מישהו אחר

5. הלביש

1 גרם למישהו לרקוד

11 מיינו את הפעלים מן הקטע «יום הספורט» לפי הבניין.

פעל (קל)	נפעל	פיעל	הפעיל	התפעל
ישבה	נפרדנו	ניצחה, חילקה	הסבירה	התקיים, התאספו

12 כתבו קטע קצר (3-4 משפטים) על מסיבת סוף שנה. השתמשו בפועל אחד מכל בניין

וכתבו בסוגריים את שם הבניין.

תשובה אפשרית: לדוגמה: התלמידים התכוננו (התפעל) למסיבה. הם קישטו (פיעל) את האולם והזמינו (הפעיל) את ההורים. המסיבה נפתחה (נפעל) בשיר, וכולם רקדו (פעל) עד הערב.

פרק 2: צירופי סמיכות

1 התאימו נסמך לסומך ויצרו צירוף.

טור א

טור ב

1. כוס

2 רכבת

2. תחנת

4 זית

3. גן

5 בגדים

4. שמן

3 חיות

5. ארון

1 מים

2 פרקו את הצירוף לשתי מילים (צורת היסוד).

מילה 2	מילה 1	צירוף
בוקר	ארוחה	ארוחת בוקר
שכונה	ילדים	ילדי השכונה
חג	שמחה	שמחת חג

3 השלימו שם תואר מתאים בצורה הנכונה.

א. בית ספר **גדול** (גדול).

ב. מכונת כביסה **חדשה** (חדש).

ג. ספרי לימוד **כבדים** (כבד).

4 נכון או לא נכון?

א. ב«כדור הרגל» ה' הידיעה באה לפני המילה השנייה. **נכון**

ב. שם התואר בצירוף מתאים למילה השנייה (הסומך). **לא נכון** - הוא מתאים לנסמך - המילה הראשונה

5 התאימו כל צירוף סמיכות לפירוש שלו.

טור א

טור ב

1. עוגת גבינה

2 כוס שיש בה תה

2. כוס תה

1 עוגה שעשויה מגבינה

3. מגרש כדורגל

3 מגרש שמשחקים בו כדורגל

4. תיק גב

4 תיק שנושאים על הגב

5. מברשת שיניים

5 מברשת שמנקים בה את השיניים

6 השלימו סומך מתאים מן המחסן.

א. בערב לבשתי מעיל **חורף** חם.

ב. קבענו תור אצל **רופא** המשפחה.

ג. הכלב שתה מקערת ה**מים**.

ד. בחדר ה**אוכל** ישבנו לארוחת ערב.

ה. בטיול ראינו את שמי ה**לילה** מלאים כוכבים.

7 בחרו את התשובה הנכונה.

א. מהו הצירוף המידע הנכון?

○ הכדור רגל • **כדור הרגל** ○ הכדור הרגל

ב. מהו הרבים של «שמלת ערב»?

○ שמלות ערבים • **שמלות ערב** ○ שמלת ערבים

ג. איזה צירוף כתוב נכון?

○ ארוחת צוהריים טעים • **ארוחת צוהריים טעימה** ○ ארוחה צוהריים טעימה

8 כתבו כל צירוף במיודע (עם ה' הידיעה) וברבים.

צירוף	מיודע	ברבים
תחנת רכבת	תחנת הרכבת	תחנות רכבת
כובע צמר	כובע הצמר	כובעי צמר
חדר מורים	חדר המורים	חדרי מורים
עוגת יום הולדת	עוגת יום ההולדת	עוגות יום הולדת

9 מיינו: האם הנסמך שינה את צורתו?

הנסמך שינה צורה	הנסמך לא שינה צורה
שמלת כלה, בגדי ים, עוגת שמרים, מורי בית הספר	ספר טבע, שולחנות עבודה, חדר מדרגות, כוסות קפה

10 לפי הקטע «סיור במוזיאון המדע»: כתבו את הנסמך, את הסומך ואת צורת היסוד של הנסמך.

צירוף מן הקטע	נסמך	סומך	צורת היסוד של הנסמך
מפת אולמות	מפת	אולמות	מפה
מכונת קיטור	מכונת	קיטור	מכונה
כוכבי לכת	כוכבי	לכת	כוכבים
כריכי גבינה	כריכי	גבינה	כריכים
אולם החלל	אולם	החלל	אולם (אין שינוי)

11 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

- בצירוף «בית הספר הגדול» שם התואר מתאר את «בית». **נכון**
- בצירוף «בגדי ים» הנסמך הוא «ים». **לא נכון** – הנסמך הוא «בגדי», והסומך הוא «ים»
- ברבים, «כרטיס טיסה» הופך ל«כרטיסי טיסות». **לא נכון** – משנים רק את הנסמך: «כרטיסי טיסה»
- «עוגת» היא צורת הנסמך של «עוגה». **נכון**

12 כתבו פסקה קצרה (3-4 משפטים) על המקום האהוב עליכם בבית הספר. שלבו לפחות ארבעה צירופי סמיכות, ולאחד מהם הוסיפו שם תואר.

תשובה אפשרית: לדוגמה: המקום האהוב עליי הוא חדר הספרייה. יש בו מדפי ספרים גבוהים ופינת קריאה שקטה. בהפסקת הצוהריים אני יושבת שם עם ספר הרפתקאות חדש.

פרק 3: מילות יחס ונטייתן

1 מצאו את מילות היחס הנוטות וכתבו מאיזו מילת יחס ובאיזה גוף.

א. אימא קנתה לי ספר. ← **לי - ל' + אני**

ב. החברים שלכם הגיעו. ← **שלכם - של + אתם**

ג. ישבנו אצלה עד הערב. ← **אצלה - אצל + היא**

2 השלימו את נטיית «את».

גוף	את
אני	אותי
את	אותך
היא	אותה
אתם	אתכם
הן	אותן

3 השלימו מילת יחס מתאימה מן המחסן.

א. הספר מונח **על** השולחן.

ב. הלכנו **אל** הים.

ג. קיבלתי מכתב **מ** סבא.

ד. החתול ישן **ליד** התנור.

4 כתבו שלושה משפטים על חבר או חברה. השתמשו ב«איתו/איתה», «אותו/אותה» ו«שלו/שלה».

תשובה אפשרית: יש לי חברה בשם מאיה. אני משחקת איתה בהפסקה. אתמול הזמנתי אותה אליי, ראינו את הציורים שלה.

5 השלימו את נטיית «על» ו«מן».

גוף	על	מן
אני	עליי	ממני
אתה	עליך	ממך
היא	עליה	ממנה
אנחנו	עלינו	ממנו
הם	עליהם	מהם

6 השלימו מילת יחס נוטה מן המחסן (מילה אחת מיותרת).

- ביקשתי ממך להחזיר לי את הספר.
- דנה חולה, לכן קניתי בשבילה פרחים.
- הכלב שלנו חכם, אפשר לסמוך עליו.
- זה העט החדש שלי, אני כותב בו כל יום.
- עמדנו בתור, והיו לפנינו עוד עשרה אנשים.

7 בחרו את הצורה הנכונה.

- המורה כעסה _____. (על + הם)
 • עליהם • אליהם • עליהם
- הספר הזה _____. (של + אתן)
 • שלכם • שלכן • שלהן
- שמעתי ____ סיפור מצחיק. (מן + היא)
 • ממנה • מהנה • ממנו

8 מצאו בכל משפט את מילת היחס הנוטה וכתבו ממה היא בנויה.

א. סבא סיפר עלינו לכל השכנים. ← **עלינו - על + אנחנו**

ב. קיבלנו מכם הזמנה לחתונה. ← **מכם - מן + אתם**

ג. אל תדאגי, אני חושב עלייך. ← **עלייך - על + את**

ד. השכנים הכינו בשבילנו סוכה. ← **בשבילנו - בשביל + אנחנו**

ה. המורה בטוחה בהם. ← **בהם - ב' + הם**

9 לפי «מכתב מהקייטנה»: כתבו ממה בנויה כל מילת יחס נוטה.

הגוף	מילת היחס	מילה מן המכתב
היא	עם	איתה
היא	ליד	לידה
אתם	מן	מכם
הן (העוגיות)	מן	מהן
אתם	אל	אליכם
אתם	את	אתכם

10 מיינו את מילות היחס הנוטות לפי הגוף.

אני	הוא	אנחנו	הם
עליי, בי	לו, בשבילו	איתנו, עלינו	אצלם, מהם

11 כדי לא לחזור על השם, השלימו מילת יחס נוטה.

א. ראיתי את רוני ואמרתי **לו** שלום.

ב. הבנות הגיעו, וישבתי **איתן** בהפסקה.

ג. סבתא שמרה את הספר הישן, כי אמה נתנה **אותו** לה.

ד. אתם חברים טובים, ואני גאה **בכם**.

12 כתבו הודעה קצרה (3-4 משפטים) לחבר או לחברה שחלו. השתמשו בארבע מילות יחס נוטות שונות לפחות ומתחו קו מתחתן.

תשובה אפשרית: לדוגמה: היי נועה, כל הכיתה חושבת עלייך. הכנו בשבילך כרטיס ברכה. מחר אביא לך את המחברת שלי, ונלמד איתך את החומר.

פרק 4: נושא ונשוא

1 מתחו קו מעל הנושא ומעל הנשוא, וכתבו מעל כל קו «נושא» או «נשוא».

א. ^{נושא}הים ^{נשוא}היה סוער.

ב. ^{נושא}הילדים ^{נשוא}בנו ארמון בחול.

ג. בחורף ^{נושא}נוודות ^{נשוא}הציפורים.

2 שנו את הנושא לרבים ושנו גם את הנשוא.

א. הילד רץ. ← הילדים **רצים**.

ב. החתולה ישנה. ← החתולות **ישנות**.

ג. העץ ירוק. ← העצים **ירוקים**.

3 נכון או לא נכון?

א. הנושא תמיד בא בתחילת המשפט. **לא נכון** – הנושא יכול לבוא גם אחרי הנושא

ב. במשפט «הסרט מצחיק» הנושא הוא שם תואר. **נכון**

4 כתבו שלושה משפטים: אחד עם נשוא פועל, אחד עם נשוא שם תואר ואחד עם נשוא שם עצם.

תשובה אפשרית: הילדה קוראת. החדר נקי. דוד שלי רופא.

5 מהו הנשוא?

א. «הכלבה הקטנה שלנו ישנה על הספה.»

○ הכלבה • **ישנה** ○ הספה

ב. «הסבתא של מיכל טבחית מצוינת.»

○ הסבתא ○ מיכל • **טבחית**

ג. «מעל ההר הופיע ירח מלא.»

○ ההר • **הופיע** ○ ירח

6 שנו את הנושא כמו שכתוב, ושנו גם את הנשוא. כתבו את המשפט החדש.

משפט	נושא חדש	המשפט החדש
הילד שותה מים.	הילדות	הילדות שותות מים.
אני אוכל תפוח.	אנחנו	אנחנו אוכלים תפוח.
החתול שמח.	החתולה	החתולה שמחה.
הוא הלך לים.	את	את הלכת לים.
התלמידה חכמה.	התלמידים	התלמידים חכמים.

7 מצאו בכל משפט את הנושא ואת הנשוא: מתחו קו מעל כל אחד מהם, וכתבו מעל הקו «נושא» או «נשוא».

א. **הילדים** ^{נושא} מהכיתה שלנו ^{נשוא} **זכו** בתחרות.

ב. בסוף השבוע ^{נושא} **ביקרו** ^{נשוא} אצלנו **הדודים** מאילת.

ג. **האוויר** ^{נושא} בהרים ^{נשוא} **צלול**.

ד. **השכנה** ^{נושא} שלנו ^{נשוא} **אחות** בבית חולים.

ה. אתמול בערב ^{נושא} **נשמעו** ^{נשוא} **רעמים** חזקים.

8 השלימו נשוא (שם תואר) בצורה הנכונה.

א. הבגדים **רטובים** (רטוב).

ב. המים בבריקה **קרים** (קר).

ג. הדלתות **פתוחות** (פתוח).

ד. השמלה **יפה** (יפה).

ה. האגם **שקט** (שקט).

9 לפי הקטע «החתולה שחזרה»: כתבו את הנושא ואת הנשוא.

משפט מן הקטע	נושא	נשוא
לפני שבוע נעלמה החתולה של משפחת לוי.	החתולה	נעלמה
כל הילדים בשכונה חיפשו אותה.	כל הילדים	חיפשו
אחרי שלושה ימים נשמעה יללה חלשה.	יללה	נשמעה
מבפנים קפצה החתולה.	החתולה	קפצה
היא הייתה רעבה מאוד.	היא	הייתה רעבה
כל המשפחה שומרת עליה היטב.	כל המשפחה	שומרת

10 מיינו את המשפטים: התאמה נכונה או שגיאת התאמה?

התאמה נכונה	שגיאת התאמה
הילדות שרות, העוגה טעימה, אתה הלכת לחוג, אנחנו שמחים.	הספרים מונח על המדף, הבנים רצה מהר.

11 בכל משפט יש שגיאת התאמה. כתבו את המשפט מתוקן.

א. הציפורים עף מעל הים. ← **הציפורים עפות (או: עפו) מעל הים.**

ב. אחותי הגדולה נסע לטיול. ← **אחותי הגדולה נסעה לטיול.**

ג. בגינה גדל עצים גבוהים. ← **בגינה גדלים עצים גבוהים.**

ד. אתם אכלנו ארוחת ערב. ← **אתם אכלתם ארוחת ערב.**

ה. התפוחים האלה מתוקן. ← **התפוחים האלה מתוקים.**

12 כתבו קטע קצר (3-4 משפטים) על חיית מחמד. במשפט אחד לפחות הנושא יבוא אחרי הנושא, ובמשפט אחד הנושא יהיה שם תואר. מתחו קו מתחת לנושאים.

תשובה אפשרית: לדוגמה: לפני שנה הגיע אלינו גור כלבים (נושא אחרי הנושא). הגור קטן ושובב (בנושא שם תואר). הוא רודף כל היום אחרי כדור.

פרק 5: מילות קישור וקשרים לוגיים

1 מיינו את מילות הקישור לפי הקשר.

סיבה	תוצאה	ניגוד	תכלית
כי, מפני ש	לכן, על כן	אולם, אך	כדי ש, על מנת ל-

2 «בגלל» או «בגלל ש»?

- לא יצאנו **בגלל** הסערה.
- לא יצאנו **בגלל ש** הייתה סערה.
- הוא איחר **בגלל** הפקק.

3 השלימו כל משפט בדרך משלכם: «כדי ש...», «אם...», «למרות ש...».

תשובה אפשרית: כיבינו את האור כדי שהתינוק יירדם. אם נסיים מוקדם, נשחק. למרות שהיה חם, שיחקנו בחוץ.

4 נכון או לא נכון?

- «לפיכך» מבטאת תוצאה. **נכון**
- «אף על פי ש» מבטאת סיבה. **לא נכון** – היא מבטאת ניגוד (ויתור)

5 כתבו מילת קישור נוספת שמבטאת את אותו קשר.

קשר	מילת קישור	מילה נוספת מאותו סוג
סיבה	כי	מפני ש (או: משום ש, בגלל ש)
תוצאה	לכן	על כן (או: לפיכך)
ניגוד	אבל	אולם (או: אך, למרות ש)
תכלית	כדי ל-	על מנת ל-
תנאי	אם	במקרה ש

6 איזה קשר מבטא המשפט?

א. «נשמור על הגינה נקייה, כדי שכולם ייהנו ממנה.»

• **תכלית** • סיבה • תנאי

ב. «למרות שהסרט היה ארוך, לא השתעממנו.»

• תוצאה • **ניגוד** • סיבה

ג. «במקרה שהטיול יבוטל, נודיע לכם.»

• **תנאי** • תכלית • ניגוד

7 השלימו מילת קישור לפי הקשר שבסוגריים.

א. יואב לא אכל, **כי** הוא לא היה רעב. (סיבה)

ב. המוזיאון היה סגור, **לכן** חזרנו הביתה. (תוצאה)

ג. אחי אוהב לקום מוקדם, **אבל (או: אך, אולם)** אני אוהבת לישון. (ניגוד)

ד. סגרנו את החלון **כדי** שהחתול לא יברח. (תכלית)

ה. **אם** יהיה מזג אוויר נאה, נצא לפיקניק. (תנאי)

8 מצאו בכל משפט את מילת הקישור וכתבו איזה קשר היא מבטאת.

- א.** ההצגה התחילה באיחור, משום שהשחקן הראשי נתקע בפקק. ← **משום ש - סיבה**
- ב.** החנות הייתה מלאה, לפיכך חיכינו בחוץ. ← **לפיכך - תוצאה**
- ג.** השיר קצר, אולם קשה לזכור אותו. ← **אולם - ניגוד**
- ד.** נלמד יחד על מנת להצליח במבחן. ← **על מנת ל- - תכלית**
- ה.** אם תשקה את העציץ, הוא יפרח. ← **אם - תנאי**

9 לפי הקטע «האם כדאי לגדל כלב?»: כתבו איזה קשר מבטאת כל מילת קישור.

מילת קישור מן הקטע	הקשר
ולכן	תוצאה
כדי ש	תכלית
אבל	ניגוד
אם	תנאי
למרות ש	ניגוד

10 לפי הקטע: כתבו נימוק אחד בעד גידול כלב ונימוק אחד נגד. ליד כל נימוק כתבו את מילת הקישור שמופיעה בו.

תשובה אפשרית: בעד: כלב הוא חבר נאמן, ולכן ילדים מרגישים איתו בטוחים («ולכן»). נגד: גידול כלב דורש זמן וכסף («אבל»).

11 נכון או לא נכון? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

- א.** במשפט «הלכתי לישון מוקדם, כי הייתי עייף» העייפות היא התוצאה. **לא נכון** - העייפות היא הסיבה; ההליכה לישון היא התוצאה
- ב.** אפשר להחליף «אך» ב«אולם» בלי לשנות את הקשר. **נכון**
- ג.** «על מנת ל-» ו«כדי ל-» מבטאות תכלית. **נכון**
- ד.** המשפט «התאמנתי הרבה, לכן הפסדתי» הגיוני. **לא נכון** - יש כאן ניגוד, ולכן מתאים «אבל»: «התאמנתי הרבה, אבל הפסדתי»

12 כתבו מכתב קצר (3-4 משפטים) למנהלת ובו בקשה לפתוח את הספרייה בהפסקות. השתמשו בקשר של סיבה, של תכלית ושל תנאי, ומתחו קו מתחת למילות הקישור.

תשובה אפשרית: לדוגמה: שלום למנהלת, אנחנו מבקשים לפתוח את הספרייה בהפסקות, כי תלמידים רבים אוהבים לקרוא. נשמח לשבת שם כדי לקרוא בשקט. אם תסכימי, נשמור על הסדר והניקיון.

פרק 6: טקסט טיעוני: עמדה ונימוקים

1 איזה משפט הוא נימוק טוב לעמדה «צריך גינה בבית הספר»?

א.

○ כי גינות יפות

● כי בגינה לומדים על צמחים בדרך מעשית, וזה מחזק את לימודי המדעים

○ כי כולם רוצים

2 תכננו טקסט טיעוני בנושא: «האם כדאי ללבוש תלבושת אחידה?»

חלק	מה כותבים?
פתיחה ועמדה	לדעתי כדאי ללבוש תלבושת אחידה.
נימוק 1 + הסבר	היא חוסכת ויכוחים בבוקר על מה ללבוש.
נימוק 2 + הסבר	היא יוצרת תחושת שייכות לבית הספר.
סיום	לכן אני ממליץ/ה להמשיך בתלבושת האחידה.

3 כתבו טקסט טיעוני קצר (4-5 משפטים) לפי התכנון שלכם.

תשובה אפשרית: תשובה אישית: עמדה ברורה, שני נימוקים עם הסבר, מילות טיעון וסיום.

4 העמדה: «צריך פינת מחזור בכל כיתה». מיינו: נימוק משכנע או נימוק חלש?

נימוק משכנע	נימוק חלש
מחזור חוסך בחומרי גלם ושומר על הטבע, פינה כזו מלמדת להפריד פסולת כל יום, כך פחות פסולת מגיעה לאתרי הטמנה	כי זה נחמד, כי כולם עושים את זה, כי אני רוצה

5 קבעו את התפקיד של כל משפט: עמדה, נימוק, דוגמה או סיום.

א. אני סבור שכדאי לפתוח חוג שחמט בבית הספר. ← **עמדה**

ב. שחמט מפתח חשיבה ותכנון. ← **נימוק**

ג. למשל, שחקן צריך לחשוב כמה צעדים קדימה. ← **דוגמה**

ד. יתרה מזאת, המשחק מלמד לקבל הפסד בכבוד. ← **נימוק נוסף**

ה. לסיכום, חוג שחמט יועיל לתלמידים רבים. ← **סיום**

6 לפי הטקסט: העתיקו את המילה שמסמנת כל חלק.

מה מחפשים?	המילה מן הטקסט
מילה שמסמנת עמדה	לדעתי
מילה שמסמנת את הנימוק הראשון	ראשית
מילה שמסמנת את הנימוק השני	שנית
מילה שמסמנת ניגוד בתשובה לטענה הנגדית	אבל
מילה שמסמנת סיום	לסיכום

7 נכון או לא נכון לפי הטקסט? תקנו את המשפטים הלא נכונים.

א. הכותבת מציעה לבטל את כל שיעורי הבית. **לא נכון** – היא מציעה לבטל רק את שיעורי הבית לסוף השבוע

ב. בנימוק השני הכותבת מסבירה שמנוחה עוזרת ללמידה. **נכון**

ג. הכותבת לא מתייחסת לדעה של הצד השני! **לא נכון** – בפסקה הרביעית היא מציגה את הטענה ששיעורי בית עוזרים לזכור, ומשיבה עליה

ד. בסיום הכותבת חוזרת על עמדתה וממליצה מה לעשות. **נכון**

8 ענו לפי הטקסט.

א. מה פירוש המילה «פנויים» בפסקה השנייה?

○ עסוקים • **שיש להם זמן** ○ עייפים

ב. מהי מטרת הטקסט?

○ לספר סיפור על משפחה • **לשכנע את הקוראים בעמדה**

○ להסביר איך מכינים שיעורי בית

9 האם אתם מסכימים עם הכותבת? כתבו את עמדתכם ונמקו בנימוק אחד שאינו מופיע בטקסט.

תשובה אפשרית: לדוגמה: אני לא מסכים. לדעתי משימה קצרה בסוף השבוע עוזרת לא לשכוח את מה שלמדנו, כי אחרי יומיים בלי תרגול קשה יותר לחזור לחומר.

10 התאימו לכל נימוק דוגמה שמחזקת אותו.

טור א

טור ב

1. ספורט שומר על הבריאות

2 בספרים פוגשים מילים חדשות שלא שומעים ביום-יום

2. קריאה מעשירה את השפה

3 בפרויקט הכיתתי כל תלמיד אחראי על חלק אחר

3. עבודה בקבוצה מלמדת שיתוף

1 מי שרוכב על אופניים כל יום מחזק את הלב

4. מחזור שומר על הסביבה

4 בקבוק שממחזרים לא נשאר בטבע שנים רבות

11 לכל עמדה כתבו נימוק והסבר או דוגמה.

עמדה	נימוק	הסבר או דוגמה
כדאי לקרוא ספרים בחופשה	קריאה מפתחת דמיון	למשל, כשקוראים סיפור הרפתקאות מדמיינים מקומות חדשים
צריך לשתות מים בהפסקות	הגוף זקוק למים כדי לתפקד	תלמיד ששותה מספיק מתרכז טוב יותר בשיעור
כדאי לקיים טיול כיתתי בכל חודש	בטיול לומדים בדרך חווייתית	בטיול לשמורת טבע רואים בעיניים את מה שלמדנו בשיעור מדעים

12 כתבו טקסט טיעוני קצר (4 משפטים): «האם כדאי לקיים יום ללא מסכים בכיתה?»
כתבו פתיחה עם עמדה, שני נימוקים וסיום.

תשובה אפשרית: לדוגמה: לדעתי כדאי לקיים יום ללא מסכים פעם בחודש. ראשית, ביום כזה התלמידים משחקים ומשוחחים יותר זה עם זה. שנית, העיניים נחות מהמסך. לסיכום, יום כזה ייטיב עם הגוף ועם החברות בכיתה.

פרק 7: נרדפות, הפכים וביטויים

1 החליפו את המילה שבסוגריים במילה נרדפת.

- א. הילד **מיהר** (רץ מהר) הביתה.
ב. הנוף היה **מרהיב** (יפה מאוד).
ג. הם **שוחחו** (דיברו) על הטיול.

2 התאימו ביטוי לפירוש.

טור א

טור ב

- | | |
|-----------------------------|------------------------|
| 1. עשה מהזבוב פיל | 2. הוא טוב לב |
| 2. יש לו לב זהב | 1. הגזים |
| 3. ירד מהפסים | 3. יצא משליטה |
| 4. הביא מים לטחנתו של היריב | 4. עזר ליריב בלי כוונה |

3 בחרו ביטוי אחד וכתבו משפט שמראה את משמעותו.

תשובה אפשרית: אחי עשה מהזבוב פיל כשנשבר לו העיפרון.

4 נכון או לא נכון?

- א. «לשוחח» ו«לדבר» הן מילים נרדפות. **נכון**
ב. ההפך של «ראשון» הוא «שני». **לא נכון** – ההפך הוא «אחרון»

5 מיינו את זוגות המילים: נרדפות או הפכים?

הפכים	נרדפות
חם – לוהט, לשמוח – לעלוז, אומץ – גבורה	עולה – יורד, מלא – ריק, לזכור – לשכוח

6 החליפו את המילים שבסוגריים במילה נרדפת מן המחסן (מילה אחת מיותרת).

- א. אחרי הניצחון הייתה דנה **מאושרת** (שמחה מאוד).
- ב. האוטובוס עמד לצאת, ולכן אבא **מיהר** (הלך מהר) לתחנה.
- ג. סבתא **הביטה** (הסתכלה) בתמונות הישנות.
- ד. אחרי ויכוח ארוך **החלטנו** (קבענו) לצאת לים.
- ה. השיעור **התחיל** (נפתח) בשיה.

7 החליפו את המילה שבטור השני בהפך שלה וכתבו את המשפט החדש.

משפט	המילה להחלפה	המשפט עם ההפך
החדר שלי מסודר.	מסודר	החדר שלי מבולגן .
הדלת פתוחה.	פתוחה	הדלת סגורה .
הקופסה כבדה.	כבדה	הקופסה קלה .
הוא ענה תשובה נכונה.	נכונה	הוא ענה תשובה שגויה .

8 מה פירוש הביטוי?

- א. «ראה את הנולד»
 ○ ראה תינוק • **חשב מראש על מה שעלול לקרות** ○ נולד מחדש
- ב. «תפס תנומה»
 • **ישן זמן קצר** ○ תפס כדור ○ נבהל
- ג. «הלך בתלם»
 ○ חרש שדה • **נהג לפי הכללים, כמו כולם** ○ הלך לאיבוד

9 לפי הקטע «יום ראשון של איתי»: מצאו בקטע את המבוקש.

תשובה מן הקטע	מה מחפשים?
קם על צד שמאל	ביטוי שפירושו «היה במצב רוח רע»
שם לב	ביטוי שפירושו «הבחין»
לא הרים ידיים	ביטוי שפירושו «לא ויתר»
עליז	מילה נרדפת ל«שמח» (בפסקה האחרונה)
הסכים	ההפך של «סירב»
שמח	ההפך של «עצוב»

10 בכל משפט יש מילה שחוזרת פעמיים. כתבו את המשפט מחדש עם מילה נרדפת.

- הכלב רץ בחצר, ואחר כך רץ ברחוב. ← **הכלב רץ בחצר, ואחר כך דהר ברחוב.**
- קיבלתי מתנה יפה וכרטיס ברכה יפה. ← **קיבלתי מתנה יפה וכרטיס ברכה נאה.**
- דיברנו בטלפון, ואחר כך דיברנו בהפסקה. ← **דיברנו בטלפון, ואחר כך שוחחנו בהפסקה.**
- הבית גדול, והחצר גדולה. ← **הבית גדול, והחצר מרווחת.**

11 התאימו כל ביטוי לפירושו.

טור א

טור ב

1. הרים את האף

5 בצער, בלי רצון

2. פתח את הלב

4 כמעט נזכר במילה

3. בעין טובה

1 התנהג בגאווה ובהתנשאות

4. על קצה הלשון

3 ברצון טוב, בלי קנאה

5. בלב כבד

2 סיפר בכנות על רגשותיו

12 כתבו קטע קצר (3-4 משפטים) על טיול. שלבו בו זוג מילים נרדפות, זוג הפכים וביטוי אחד מהעמוד, וכתבו בסוגריים מה כל אחד מהם.

תשובה אפשרית: לדוגמה: יצאנו לטיול מוקדם בבוקר וחזרנו מאוחר בערב (הפכים). הנוף היה יפה, והמפל היה נאה במיוחד (נרדפות). המדריך יצא מגדרו (ביטוי) כדי שכולם ייהנו.

1 זהו את הבניין.

פועל	בניין
נשאר	נפעל
הזמינו	הפעיל
התקשרה	התפעל
ביקר	פיעל

2 השלימו.

א. «חדר» + «מורים», מיודע: **חדר המורים**.

ב. שיחקתי **איתם** (עם + הם).

ג. «**למרות** שהיה מאוחר, המשכנו לשחק.» (ניגוד)

3 כתבו פסקה קצרה שבה אתם מביעים עמדה בנושא שחשוב לכם. השתמשו בשתי מילות קישור ובביטוי אחד.

תשובה אפשרית: תשובה אישית.